

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De auferibilitate pape ab ecclesia

[urn:nbn:de:bsz:31-300759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300759)

ita de multis. sed ad ip̄s spectat circa hec
huiusmodi cōsulere vel dictare / cui dicta
mini q̄ repugnat cōtumaciter / repugnat
spiritui sancto / cuius est ip̄m cōciliū in di
ctando vel cōsulendo dirigere. Exemplū
in homine. xbi rō potestare habz dictati
uāz p̄siliariā volūtas exercitiū z executōz

Tertia directio.

Conciliū generale p̄ de dissensioibus
z guerris inter p̄cipes xp̄ianos seu iētes
in p̄ncipiē totius xp̄ianitatis z p̄ditōis ho
minū in ania z corpe. auctoritate legitima
cognoscere. prohibēdo eis vias facti z ad
suscipiendū vias iniuri z rōis p̄ cēsuras ec
clesiasticas cōpellendo. Hoc p̄acticare
p̄posuit Serenissimus rex rthomanorū sp̄
August^{us} qui p̄susq̄ recederet ab hoc cōci
lio ad locū conuētōis cū rege Aragonū. et
petro de luna. orōem ad deputatos habu
it. om̄i religioſa pietate. z vera xp̄iana reli
gione plenissimā. quā his auribz nō sine
pia cōpunctōe letus audiui. Narrauit il
lic p̄positū suū esse. cēdere post sedatōz scis
matis. ad pacificatōz Regū Franciez An
glie. maxime p̄ auctoritatē hui^{us} cōciliū. Nar
rauit de pacificatōne Regis polonie cum
prutenis. Dehinc de passagio hierosoli
mitano p̄cedēte pacificatōne regis polo
nierē. Fundamētū seu regulā p̄curauit
inducēdo quālibz p̄tū. vt se generali con
cilio. siueq̄ diffinitōi p̄orsus summitterē
rēt. cui auctoritati ip̄semet rex / quēadmo
dū tūc pluries antea. sub attestatōe diui
ni nois prestatus est debebat z volebat cē
subiect^{us}. z hoc in speculū z exēplar eternū
cuiuslibet principis catholici tempalis.

Quarta directio si

ue lex duodecima z vltima.
Conciliū generale p̄r z debz cōstituere
crebriore generalū cōcilioz celebratōem
q̄ retroactis t̄pibz fuerint celebrata. vt de
decēnio in decēniū. p̄ficia futuris summis
p̄nificibz ista lege. quā trāsgredi nō liceat
Fundat in p̄missis hec cōsideratōz p̄ ar
gumentū ex oppositis. qm̄ si totz tā enoz
mia discrimina puenērūt ecclie dei dñi cel
satū est a cōcilijs generalibz / q̄nta demum
erit salutaris vtilitas ex frēq̄ntiori celebra
tione / p̄spiciū est Quis itaq̄ nesciat q̄ ip̄i
supiorū p̄ctā min^{us} vigebūt. dñi minorē si
bi sentiet esse peccādi licētiā. vel ipunitatē

spem / dñi se reddituos serōem corā iudi
ce suo. generali cōcilio p̄spiciēt. Sūt q̄p̄
pe nōnulli. q̄ etsi deū nō timent / hoies tas
mē reuerēt. Deniq̄ si nō sit assidue lex
viva. dirigens regēs z actiuans leges mor
tuas ad effectū. ip̄se nō satis p̄ficiūt. vñ et
p̄hs tradere fatagēs mediū virtutis nō pos
tuit illud efficac^{iter} inuenire q̄ vt diceret p̄
ut sapiēs indicabit. Potuerāt ex p̄miss
sis oibus velut ex fundamentalibz q̄bus
dā regulis directōibz signis in via mada
toz dei leges elici p̄riculariores. ad tollē
dū scandala impediētia p̄ospex. iter pacē
fidei z virtutis. ad sedatōem scismatū quo
ad primū. ad extirpatōnem erroz q̄ ad se
cundū. z ad reformatōz moz q̄ ad tertū.
sed neq̄ rps neq̄ locus sufficiūt. Quia te
tigerūt insup multa ex eis prudētes z stu
diosi suis in scriptis Quia rursus debent
hmōi leges z cōstitutōes p̄culares. magis
p̄ mutuā collatōem oim de cōcilio agitari
tractari z diffiniri. iuxta regionum aut pa
triarū varietatē. Quia deniq̄ decreta z de
cretales viderētur abūdanter sufficere. si
p̄ legem viuā fierz efficac^{iter} executio Alioq̄n
multiplicatio constitutionū hmōi. etiam
penaliū. q̄nq̄ plus onerat z aggrauat q̄
subleuet aut p̄ficiat. Faciam^{us} tandē in
orōe finē verbis. vt cō reuolēt ad c. z dica
mus obsecrātes. P̄ospex. iter faciat no
bis deus salutarū nostroz. Iter nedū ter
restre sed spūale z celeste. iter eternitatē ad
deū salutarū nostrozū qui est deus bened
dictus in secula. Amen. **Finis**

Libellus de aufe

ribilitate pape ab ecclesia Johānis de ger
son Cancellarij parisiē.

Eniet autē dies cuiz auferet ab
eis sp̄sus Barci.ij Circa quē
tercū pro materia nūc corrente
Querit. Si auferibilis sit sp̄
sus ecclesie a filijs suis vel ab ea Et ponā
hic cōsideratōnes. xx.

Prima cōsideratō

Auferibilis nō est sponsus ecclesie
christ^{us} homo. ab ipsa tota ecclesia
lege stāte Siquidē caput ecclesie
p̄ps ē. ad ep̄. iij. z colof. i. et. ij Puto autē
nemo cōcesserit q̄ absq̄ capite valeat p̄ma
nere corp^{us} aliq̄d vez vel misticū S; ecclie
corp^{us} misticū manere sp̄s q̄ ad p̄sumatōz

De auferibilitate pape

seculi necesse est lege stare. Math. ultimo. 2. c. 23. Hoc ergo fiet p. viuificū influruz capitis in ipm. Pro quo facit parabola q. xps se viti cōparat discipulos palmitib. Q. si quis dixerit oppositū dicens ecclesiaz incepisse ab abel iusto fm grego. quo tpe nondū xps erat in carnat. Rūdeat Jobā nes in apoc. qui dicit agnū fuisse occisus ab origine mūdi p. uisue scz acceptatiue a deo. licet nōdū cor p. aliter exhibitiue. quia nec ipsis antiqs erat sal. nisi in fide. multū tū implicita z generali mediatoris z capitis ecclesie xpi tūc futuri. q. b. erat necessariū credere sc. illud symbolū qd de us est. z q. est remunerator in se credentiū.

Rursus deducit qd dicitur est et ipsa cō ditione matrimonialis vinculi inter xpm sponsum z ecclesiam spōsam. sicut iohēs in apoc. ecclesiam sub typo ciuitatis noue hie rusalē vidit descendente de celo sicut spō sam ornatā viro suo. Nā ad exēplar celestis ecclesie terrena formata est. Qd ar de con iunctio homo nō sepat. ita vt lege stāte nō posset aut debeat dari libellus repudiij in ter spōsum z spōsam cōiunctos legitime. Que autē coniunctio matrimonialis ma gis legitima q. xpi sit ad ecclesiam. confederatiō. Propterea dicit p. osee. Desponsabo te mihi in eternū. z p. alter p. p. betam. Si potest obliuisci mater q. nō misereat filio vteri sui ego tamē tui nō obliuiscar. Loq. tur de ecclesia spōsa sua. Nā relinquet ho mo patrem matrē z adheret v. xori sue. sic z xps ecclesie. cū matrimoniū carnale idō sumat indissolubilitatē. quia sacramētūz magnū est in xpo z ecclesia. qz est illi. ma trimoniū sacrum signū.

Consideratio. II.

1708 supra lege stāte

Auferibilis est absolute loquēdo sponsum ecclesie xps homo ab ipa ecclesia. Neq. eni min. hoc est pos sibile q. xps desineret esse hō sicut spon tanea voluntate verbū caro factū est. aut q. desineret esse nedū ecclesia ipsa. sed ois ge neraliter creatura. Porro sicut nō est abso lutz in auferibilis habitudo cuiuscunq. creature ad alterā creaturā. neq. tanq. si nibilis ad suū finē. neq. tanq. effect. ad su am cām. sic nō est hoc modo cēntialis vel in auferibilis habitudo ecclesie ad xpi hu manitatē. quā vtiq. cōfitemur creaturam. Et ita staret absolute xpm hominē esse et

ecclesiam similr esse. nec tamē ipam a xpo vt homo est. vitales influruz suscipere.

Consideratio. III.

Auferibilis est spōsus militatis ec clesie xps a quolibet suozū filiozū hic in via. licet nō ab oibus colle ctiue q. dū pmanebit militans ecclesia z le ge stante. sicut deinceps loqui sponim. Perpicua est p. rīa ps bui. dū iuncti. q. nā nullus est homo viuēs qui nō videat mortē. z si hoc nō sufficiat qz dicit aplus q. siue viuim. siue morimur zc. aut pinde nunq. sepamur a xpo. Constat tū q. fit se patio p. mortē talem. q. definit esse q. s. via tor z de ecclesia militate. Constat p. rērea q. q. dū manebit hic aliquis in via. sicut p. pficere. ita deficere culpabilr z a xpo vera vite vt palmes aridus. et cōbustioni soli aptus separi. nisi tamē fuerit p. cōfirmatō nem quodāmo positus extra statū. p. out est viator. Altera pars disiuncti scq. tur ex p. rīa consideratōez eius deductiōe. qm z oim collectio nihil aliud est q. ecclesiastici corpis indissolubilis cōpago. quēadmo dū dici solet. totū nihil aliud est q. sue par tes simul sumpte. sed hec cōpago manet in eternū lege stante.

Consideratio. IIII.

Auferibilis nō est spōsus ecclesie xps ab ipsa qui influat quotidie tam p. modū meritū impetratōis vt aliq. scī z plus q. ipsi. q. etiā p. modū di gnatiue cōdespiratōis z viuificatiōis. per spm scm suū. fidē. spem. z caritatē. cū ce teris donib. infundēdo gratis. virtutū donozū beatitudinū z maxime sacramē toz. Itaq. sicut nō pmanet corpus aliq. v. z viuens. nisi habuerit qlitariuas di spositōes reddētes p. p. lēxiōnē armoniacā z decentē. per manutentiā forme cū cor pore organico. fm exigētā ipsi. ac forme actiuitatis. z opationū suarū. cur aliunde venit mors. nō aliter sentiendū est de cor pore mistico ecclesie. Ipe eni spū scs q. est spūs xpi. est etiā suo modo forma cor poris ecclesie xpi. p. bens ei vitā vnitatē. z mortē z hec nō pmaneret cessantib. qlitatis uis dispositionib. p. renoiatis diffusio p. totū corp. ecclesie z p. mēbz avaria. pur vni cuiq. mēbro donatum est. z pur op. bz ad edificatōnez corpis vniuersi. Tūdit hoc

ap'la clarissime scribens ad ephesios. iij.
 Solliciti inquit suare unitatem spūs. in
 vinculo pacis. vnū corpus et vnus spūs.
 sicut vocati estis in vna spe vocatōis ye-
 stre. Vnus dñs. vna fides. vnū baptisma
 vnus deus et pater oim. sequitur. Vnicuiq;
 autē nostrū data est grā s'm mensurā do-
 nationis xpi. sequitur. et ipse dedit quosdā q/
 dem aplos et Quinctiā articuli quatuor
 principales apostolici simboli. fundat il-
 lam cōsideratōem. Un' est. Credo iā spi-
 ritū sanctū et viuificantē. Quid viuificantē
 nisi sanctā ecclesiā. sicut p'tinus additur et
 vnā sanctā ecclesiā catholicā. Deinde se-
 quit. sanctorū hoc est sacramētū. cōmu-
 nionē. ac deinde remissionē peccatorū in-
 tellige consequitur vitam eternam.

Consideratio .v.

AUferibilis nō est ab ecclesia mili-
 tante spūs suus xps homo qui
 semp inluat in eandē ecclesiā spō-
 sam suā p membra variā. grad' hierarchi-
 cos/officiorū et administratōnū et digni-
 tatū et statutū ab ipso constitutorū dū
 ecclesiā fundauit primū et edificauit. Si
 enī pmanebit ecclesiā vsq; ad cōsummatō-
 nem seculi. pmanebit vt pfectū dei enī per-
 fecta sunt opera. nō solam in inchoatōe.
 sed magis in cōseruatōe. et cōsummatōe
 S; nemo dubitauerit quin ablatio vni'
 membri a corpe diffōmitatē grandem. et
 impfectōem inducat. Danebit ergo sem-
 p ecclesiā cum suoru integritate et pfectiōe
 membrorū. Scribit de his ap'ls. i. ad co-
 rintheos. xij. Diuisiones inquit gratiarū
 sunt. idē autē spūs. et diuisiones ministra-
 tionū sunt. idē autē dñs. et diuisiones ope-
 rationū sunt. idē autē de' qui opat' oīa
 in oīb' Vnicuiq; autē dat manifestatō
 spūs ad vtilitatē. alijs quidē p spiritū dat
 sermo sapiētie/alijs autē sermo sciētie s'm
 eundē spiritū. alteri fides in eodē spū/alijs
 gratia sanitatū in vno spiritu. alijs opatio
 virtutū/alijs pphētia/alijs discretio spiritu-
 um/alijs genera linguarū/ alijs interpretatio
 sermonū. Nec autē oīa opat' vnus atq;
 idē spūs diuidēs singulis. putrult. Cō-
 cludam' ex his pauli verbis. q' assidu' crit
 in ecclesiā vsus ministratōnū et grāz gra-
 tis datarū/ quas enumerat et hoc quātūz
 expediat et' decursu et edificatōi. sic erunt
 sapientes sic pphēte sic discretiores spiritu

um qbus ex officio hierarchico cōmisso
 eis a xpo et spū sancto/cōueniūt tales act'.
 ita vt ab humana quīs autoritate neque
 ant' ipediri/suspēdi vel pbiberi. sicut nec
 status papalis. nec apostolicus. vel pasto-
 ralis. fuerūt enī primit' velut in quodāz
 seminario viuifico positi in ecclesiā p christū
 et postmodū crescēte ecclesiā discretio tali
 um magis innotuit. velut si stipes vince
 se in folia et flores et ramos explicuerit.

Consideratio. vi.

AUferibilis nō est spūs ecclesie
 xps ab ecclesia taliter/ quin semp
 habeat in se viuificū semē. quo p't
 per successiōes generatōis et generatōis
 sese cōtinuare in corpe toto et in membris
 p'sertim officialib' similiter et in filijs Tra-
 ducit ad hoc illud xpi Johan. xij. Amē
 amē dico vobis nō p'teribit generatō hec
 donec oīa fiant loquēs de generatōe in-
 storū/ que cōtrariat illi de qua dictum est
 Amen amē dico vobis q' red'itur a gene-
 ratōe hac oīis sanguis ab Abel iusto.
 Itaq; si dñs in rez mutabiliū creatōe sin-
 gulis indidit se mētē s'm genus suū ad p-
 pagatōis sue generatōem. Si tam in le-
 ge nature/ q' in lege moisi status sacerdos
 talis durabat/ vel in primogenitis/ vel p
 successiōe hereditariā filiorū p patribus
 suis/ oportuit multo ampli' legem gratie
 pfectissimā/ habere in semetipsa secūdi-
 tatē pro sui cōtinuatōne legitima. Ad qd
 inducit apostolus ad rhomanos. it. certū
 prophete euangelici. Ihaic. i. Nisi domin'
 exercitū reliquisset nobis semē quasi zo-
 doma fuisset et quasi gomorra similes
 essem'. Hoc autē quid aliud debet intelli-
 gi q' suis insita spiritualis et ars quedā vi-
 uifica. in vniuersum corpe ecclesie. p quaz
 hierarchicus ordo suus. pōt vsq; in fines
 subsistere. Et ex his p'tinus infer' q' ec-
 clesia vel cōcilū eam representās pōt in sti-
 tuere vel eligere vel designare summū pon-
 tificē in sacra sede petri. Potest insup mo-
 dum determinare vel limitare eum taliter/
 vel taliter instituendi siue designandi/ ita
 q' non spectat hoc ad solū pontificē sum-
 mū. alioquin ipso vel mortuo vel nolente
 dare legem eligēdi successorē posset eccle-
 sia permanere iugiter sine summo ponti-
 fice quod neq; fieri lege stante. Q' si quis
 dixerit. Dodos qui nūc obseruātur pro
 k 2

De auferibilitate pape

electōne summi pontificis determinatos esse p̄ summos pontifices. Placet. Sed ecclesia consensu suo vero vel interpretatiōe non approbat/ aut in defectu q̄lez predictimus. fas haberet imutare. et ita fas vt in contrariū nullius possit. cuiuscūq; p̄ntificis autoritas legem dare.

3 Consideratio. VII.

Auferibilis nō est sponsus ecclesie p̄s ab ecclesia sp̄sa sua et filijs ei. sic q̄ remaneat ecclesia in sola muliere. imo nec in solis mulierib⁹ omnibus. imo nec in laicis solū. lege stante et nō facta diuinit⁹ noua institutiōe. Da oppositū. ecclesia deficere possit in suis gradibus et officijs hierarchicis. In suis etiaz sacramētis vsq; in finē. Patet hoc p̄supponēdo q̄ sacerdos a nō sacerdote et episcopus a nō ep̄o neq; institui. imo nec a tota multitudine laicorū aut mulierū similē cōgregata. si p̄ casum mortui essent omnes sacerdotes. Additū est nō facta diuinit⁹ institutiōe noua. q̄ spiritus sc̄to dictante et operāte noua prestari possit autoritas q̄lis nondū collata est. quēadmodū prius q̄ deus instituit; sacerdotiū nouū supremū et alios inferiorē grad⁹ hierarchicos in ecclesia. non dubiū quin hoc poterit. Porro nulla cōitas vel vniuersitas hominū mortaliū similē cōgregata talem aliquē gradū nullo modo instituire potuiss; cū potestate qualis in quolib; regitur q̄ supra naturā existens ipam sibi p̄supponit et substernit quodāmodo sicut forma materiā. Nec opinor q̄ aliquis doctorū theologorū senserit in hoc contrarie. quāuis verba quedā ep̄stole cuiusdā tractat⁹ de concilio generali videri possant aliquat̄ hoc sonare. nisi benigno interprete foueantur.

Deducit proinde q̄ nec hieronim⁹ nec aliquis aliorū dicens ecclesiā vel ap̄los sibi cōstituisse. Petrū. vt sup̄mus eēt et p̄iceps inter eos ad scisma tollendū. non intelligunt hoc nisi q̄ ecclesia vel ap̄li declarauerūt ita eē constitutū a christo et hoc tēdum fidelibus tradiderūt. et ita saluat illa que videtur sup̄ hac re inter Hieronimū et ceteros varietas.

Consideratio. VIII.

Auferibilis est aut mutabilis lege stante quelibet politia civilis mo

narchica seu regalis. vt fiat aristocratica/ et nō sic de ecclesia que in vno monarcha sup̄mo p̄vniuersum/ fundata est a christo

Possit deduci cōsideratio tam a priori q̄ a posteriori/ deducendo variatōes que fuerūt in alijs politijs/ quia nullā aliam politia instituit x̄ps imutabiliter monarchicā. et quodāmodo regalem. nisi ecclesiam. Et oppositū sentientes de ecclesia q̄. fas est eē plures papas. aut q̄ quilib; episcopus est in sua diocesi. papa. vel pastor sup̄rem⁹ equalis pape romano. errant in fide. et vnitrate ecclesie. contra articulū illū in vnam sanctā. etc. et si p̄tinacis maneat iudicandi sunt heretici. Sicut martinus de padua et q̄dam aliorū. Consonat ratio quia sicut ad vnā fidem et ad eadem sacramenta obligant omnes viatores. Sic oportet vt nō esset scisma. reductionem finalem fieri ad vnū sup̄remū. Secus vbi cōitas regitur legibus solis naturalibus et traditiōibus humanis/ que p̄ varietate et p̄ locorū laudabili⁹ et vtilius variant q̄ vno tenore ligent omnes/ quēadmodū tradit Aristoteles exemplificās de regula leſbie. Quocirca dicam q̄ incidenti consequēter q̄ nec summ⁹ pontifex nec aliq; aliorū debz conari vt canones positi/ vel alie traditiōes hūane. obseruentur vbiq; p̄ totā ecclesiā et p̄ omnes inuariabiliter natōnes. Oppositū fatigare dedit forte occasione grecis discedēdi a latinis dat preterea q̄tidie materiā multā. litium scrupulorū grauiū/ dum equali tenore q̄ritur obseruari lex hūana siue sit illa canonica secularis vel civilis. quēadmodū custodiri diuinā absq; vlla variatiōe necesse est. Inde venit illa christi questio Mathei. xv. Irmiti fecistis mandatū dei propter traditiōes vestras.

Consideratio. IX.

Auferibilis est vicari⁹ sponsus ecclesie p̄ voluntariā eius cessionē/ aut renūciatōez a papatu. fuerat eni olim dubitatio post renūciatōem. Celestini nūquid talis renūciatio iure subſisteret. Tum p̄tervotum quo se papa obligat ad ecclesiā. Tum p̄ter desponsatōez et matrimonij quoddā spirituale in papam et ecclesiam. Tum preterea quia papa diuino iure statutus est in hoc gradu. Et si que sunt alie rationes. Occasione cuius

reſponſus q̄

dubitationis facta est decretalis determinans affirmatiua q̄ hoc licet. Et ita licet q̄ ex hac humili renūciatione cum ceteris patribus Celestin⁹ annumeratus est catalogo beatorū. **S**unt autē casus aliqui etiā per iuristas expressi quando licitum est plato, immo quādoq̄ debitū. cedere statui suo, vnus est grāde scandaluz subditorū. quod non expectat alio modo probabiliter terminandū q̄ p̄ cessionē. Alius casus est dum occupatio seu retentio p̄ latere patenter vergit in detrimentū salutis proprie. Nam qd̄ prodest homini si vniuersum mūdū lucret/ anime vero sue detrimentū patiat. aut quāz dabit homo pro ania sua cōmutatiōem. Alius casus est vbi manifeste talis retentio impediret maius bonū vel in prelato vel in subditis. **M**ultiplices essent casus in particulari fm̄ illud triplex gen⁹. Sed breuitati nō stre fatis sint ista pro nūc. Per que dissoluitur prima ratio que fiebat de voto/ qd̄ nō obligat dum vergit in detrimentū salutis/ vel etiā deteriorē. Alterā rationes soluit dissimilitudo q̄ est inter matrimoniu carnale/ spūale. licet cōueniāt in multis. Dissimilitudo est quantū ad hoc q̄ in spirituali nō est sacramentū/ ex quo cōsurgat indissolubilis nex⁹ ex institutiōe diuina. Quemadmodū de carnali est exp̄sa lex. quod de cōiunxit homo nō sepe/ et sacramentū hoc magnū est. Dico autē in christo. et ecclesia in q̄t apostolus. Ac p̄ inde soluit ratio tertia/ q̄ solus christ⁹ est proprie sponsus ecclesie. Alij sunt tantūmodo vicarij quos p̄ humanā designatiōem vel electiōem voluit institui. quibus officiu sit diuinū. et sola auctoritate diuina p̄mitus ordinatum.

Consideratio .x.

Afferibilis est in casib⁹ dabilibus vicarius sp̄sus ecclesie. ab ip̄a ecclesia/ et hoc p̄ eam/ vel p̄ conciliū generale representas eam/ vel per aliquos ad hoc p̄ eam institutos/ siue cōsentiat ip̄se vicarius. vel nō cōsentiat sue cessionē. Sumit in primis argumentū p̄ hac consideratione ex veritate precedentis. Nam si vicarius sponsus potest resignare sponte ip̄si ecclesie dando ei libellū repudiij. cum sp̄sus et sponsa nō debeant quo ad hoc impari iure censi/ poterit similiter repu-

diare sp̄sum talem ip̄sa ecclesia sponsa. dū par ratio vel potior adducit pro ip̄sa cōtra sponsū/ vel quia p̄stituerit querit eā q̄tum in se est/ vel tyrannide seu tracta/ re/ laniando eam/ vel placitādo bona sua dissipando. vel q̄ abuti conate in perniciem filiorū. Nullū quippe statū nullum gradū dignitatis/ nullū ministratiōis genus dedit de⁹ nisi in edificatiōem suā/ vtilitate cōmunē/ patz ad ephesios. iij. et ad corinthios. vi. Dedit vtiq̄ ad pacē eius cui⁹ fines posuit pacē fm̄ psalmistam. Et hanc opatur dilectio/ propter qd̄ finis legis ab ap̄lo ponit dilectio in qua etiā fundauit x̄pus officium pastoralis. Si diligis me/ inquit x̄pus petro/ pasce oues meas/ Johānis. vltimo. Sed quis nō videat casus multos esse possibiles. quorū aliq̄ nūc tacti sunt in quib⁹ ecclesia nō edificaretur sed destrueret/ nō vni ret sed dissiparet nō pasceret sed depasceret. si non cederet volūtarius vel cūceret in nitus hic qui in vicariū sponsū ecclesie rite canonice fuerat ordinatus. Hec sit cui⁹ illd̄ ammiratiōi qd̄ dicimus q̄si contrariātes illi iurisdictioni nolite tangere x̄pos meos/ quomō etiam vni singulari persone fas est/ in casu violentie attentate p̄ papā verū. contra castitatem suam vel vitā vim vi repellere. cū appositioe inculpate tutele. et ita licite stabit q̄ tangat papā violenter. vel in mare deiciat. Cur similiter in casu nō liceat idē toti ecclesie pro defensione sua. et violētie attentate cauta repressione?

Consideratio .xi.

Afferibilis est in casu vicarius ecclesie p̄ conciliū generale eo non cōsentiente/ vel inuito celebratuz. Fateamur prius q̄ regulariter conciliū generale nō est celebrandū de iure etiam diuino non vocāte vel approbāte papā/ si est vnicus/ nec aduersus eū allegatiō legitima. Sed regule generales bene suscipiūt exceptiōes. sicut in grāmatalibus ita et in moralib⁹/ presertim vbi casus particulares incidūt modis variabiles in finis/ ad quas exceptiōes ordinata est lex superior interpretis aliarū quam Aristoteles vocat epikeiā. v. ethicozum. Et alia diuiniōr quam gnōmī appellat in. vi. ethicozum. Hec autē lex semp̄ habet locū in interpretatione legum aliarū particularium

De auferibilitate pape

vbi deficere cernit ratio et finis institutio nis ipsaz. Finis autē legum oim nedum humanarū sed diuinarū est dilectō. q̄ vni tatem opatur. Sit ergo casus vbi legi ali cui⁹ observatio dissiparet vnitatē. et obesset publice salutē. Quis ratione vtens diceret eam tenere oportere. Nimirū nec sibi ipsi quisq̄ vellet hoc fieri. quanto min⁹ tota cōmunitas rātionabiliter hoc fugiet. **Q**uod si q̄s interrogaret q̄ auctoritate fulciatur vel vretur huiusmodi conciliū acephalum vt videtur sine papa. Respondē dum q̄ auctoritate xp̄i capitis sui et indefectibilis sponsi/auctoritate p̄terea legū suarū tam diuine q̄ naturalis. q̄ hanc licentia/vel necessitati/vel manifeste caritati/vel religiose pietati concedūt. Pro quo facit textus Bar. ij. De excusatione discipulorū vellentū spicas in sabbato/per legē necessitatis/confirmatā exemplo Dauid qui comedit panes propositionis.

Consideratio. XII.

Auferibilis est in casu vicari⁹ sponsus ecclesie/p̄cclesiā vel conciliū generale nedū cōciliatiue. aut diuinitate/vel denūciatiue. sed auctoritatiue iudicialiter/atq; iuridice. Presupponamus q̄ iurisdicō idē est q̄ iuris dictio seu potestas vel iurisdicō et facultas propinqua dicēdi ius. Et solet restringi ad cōtinuā iurisdicōem. que fert vel dicat in alterū etiam inuitū. Sequit̄ protin⁹ ex hac descriptione. consideratōnis v̄critas. quōd ecclesia seu conciliū habet in casu facultatem propinquā vel auctoritatē seu potestates dicēdi ius. etiā in alterū qui in papā fuerit rite susceptus et electus. Nolum⁹ tamen impugnare quia in summ⁹ pontifex habeat potestatem regitiuā et auctoritatiuā. respectū omniū hominū. quantū christ⁹ voluit et cognouit expediēs sibi dare pro exercendo eam. nō pro se tantūmodo. sed magis ad vtilitatē ecclesie. qualē auctoritatē ecclesie nō habet totū ecclesie residuū. nisi vnitatiue quodāmodo vel electiue. Et ex ista diuisione verū est q̄ clauēs date sunt neduz vni sed vnitati. Ex hoc tamē nō habetur q̄ ecclesia tota vel conciliū. absente papa presertim suo demerito nō possit auctoritatiuā iurisdicōem exercere. sicut lex q̄daz diuina et indeuicibilis ad reducendū ipm vel corrigendū vel compescendū. ne noc

at ipse nedum ecclesie sed sibi met tanq̄ freneticus. vel vt pessima malarū passionū ebrietate seductus. sic enī tradit arefotiles. v. politice. q̄ ad cōitatem totā spectat principis vel correctio/vel totalis destitutio. si inemendabilis p̄seueret. et hec p̄as inauferibilis vel inabdicabilis est a cōitate libera. que de reb⁹ suis facere p̄t ad libitum. nec p̄ appropriatiōem vel aliquā legem p̄t suspēdi. quātomagis hoc habebit ecclesia. **J**udaisabat olim petr⁹ p̄ dissimulatōne paulus ei restitit in facie ad galath. ij. Introducebat Petrus rem nouā in ecclesia dei/ad cōtentionē gentilē intravit actuū. et subortū est murmur in ecclesia ita vt cōpulsus sit petrus doctrinā insequi quā tradidit scriptis. vt scilz parus esset corā tota ecclesia rationē reddere de ea que in ipso erat fide et spe. alioq̄m nō sibi credidisset ecclesia. Quanto fort⁹ et rōnabilius. possunt duo cōtendentes. diffamati apud bonos et graues de scismate de p̄sario. de heresis suspitōe cōpelli rationē reddere si se cognouerint innocētes. Sic machus. sic brūus marcell⁹. sic ipse gregorius. sic alij plures iudiciū subiere cōciliū. nequaq̄ ex humili condescēsiōe sicut fingunt aliq̄. sed ex debito et obligatōne. q̄m multos q̄ cōciliū nō reperit victos de crimine reliq̄t causam corū examini iudicis dei terminandā.

Consideratio. XIII.

Auferibilis nō est vicari⁹ sponsus ecclesie p̄cclesiam aut conciliū generale. quo ad ea q̄ sunt ordinis sacri cuiusq̄. quin semp remaneat vel sacerdos vel eps. si in talē fuerit aliq̄ consecratus. Sicut etiā de papatu. si diceret ordinē a sacerdotō vel episcopatu distinctū. **D**udū tempe beati Cipriani martiris in africa dū scitus Cornelius papatū Rome gerebat. fuit error multorū. etiā magnorū. q̄ scismatici et heretici excoicati et simoniaci deiiciebant ab omni gradu et dignitate et ordie. ita q̄ nō remanebāt sacerdotes nec ep̄i retinebāt episcopale gradū. nec diaconi diaconatū et ita de silibus. Immo vsq; ad hoc denētū est vt diceret ab eis q̄ tales nullo modo valebāt baptizare. s; baptisabant ibi quos baptisauerāt. Similiter nec consecrabāt nec ordinabāt quin totū postea diceret iterandū. Introducebātur

est amf

pro seipf multos passus scripturaz vt illō
 Maledicā benedictōibus vestris. rē. Ab
 firmabāt deniq; q̄ tales spiritū sanctū da
 re nō poterāt quē vtq; nō habebāt. Hora
 ta sunt hec in decretis causa prima in q̄r
 to sententiarū distinctōe. rē. et distinctō
 ne. rē. vbi magister nō tenet. licet loquat
 magis recitariue q̄ determinatiue. **Illu**
 strissimus vero doctor augustin⁹. post Li
 prianū materiā hanc declarauit cōformi
 ter ad cōcilia generalia. ante eum et post ce
 lebrata. et hūc insecuti sunt doctores theo
 logi/ dicētes q̄ ea q̄ sunt ordinis. stabilia
 sunt/ et indelebilia. propterea dicūt hī im
 primi characterē quē appellant indelebile
 et nō iterabilem. **At** tamē pro cōcordan
 tia diuersarū sententiarū in hac pte. profi
 cit duplex distinctio. Eps itaq; hereticus
 et degradatus ab ecclia aut intendit dare
 et facere cōformiter ad intentionē ecclie.
 vel baptizat vel cōsecrat vel ordinat vel cō
 firmat materiā insup et formā debitas ob
 seruat. Aut deficit in aliquo istorū. Intē
 tione scz corrupta et erronea vel in materia
 vel in forma. **S**cōm hanc distinctōnem
 procedūt mltē auctoritates sanctorū. quo
 rum aliq̄ dicētes q̄ sacerdotes heretici nī
 hil agāt. intelligūt de his qui secūdo mo
 do deficiūt. quales erāt plurimi heretico
 rum vt arriani et errātes in ipsa substantia
 sacramentorū. Alij dicētes oppositū si
 cut augustin⁹ et ecclia de priorib; intelli
 gunt. **R**ursus alia est distinctio de effi
 cacia sacramentorū collatorū ab indignis
 sacerdotib; et ab hereticis. Nam q̄ talia sunt
 efficacia potest intelligi vel quo ad utilita
 tem vel quo ad veritatē. Si prio mo illa
 dicunt esse nulla. qz neq; profunt scienti
 bus. neq; scienter recipiētib; sed obsunt
 poti⁹. Si secūdo modo. sic cōsecratōnes
 hereticoꝝ sacerdotū. efficiā habere ve
 ritatē. fatendū est. **T**andē ex hac cōside
 ratione cū suis probatōnibus que latiori
 deductōne ponūtur ab autoribus. seq̄tur
 q̄ durante p̄nti scismate nō oportet dubi
 tare q̄n vtrobiq; fuerint cōsecrati et sint ve
 ri epi et sacerdotes per mutuā successione
 vsq; in p̄ns. **N**ec est difficultas in colla
 tōne sacramentorū nisi de sacramēto peni
 tentie in quo iurisdictio quedā requiritur/
 quā non habēt heretici et scismatici vel ex
 comunicati sacerdotes. Sed hec difficul
 tas redundat similiter in illos q̄ ante scis

ma fuerūt ordinati. et fm estimatōem illo
 rum/ qui iudicārēt hanc vel illā partē esse
 scismaticā. et ex cōsequēti nō habere sacer
 dotes nisi excommunicatos/ et suspensos.
 Et ita vanū est forte scandalosum gloria
 ri q̄ presbiteralis vel episcopalis ordina
 tio suscepta fuerit a scisma p̄ns. potius q̄
 hoc tempore. **S**i per hoc velint hmoi glo
 riantes vocare se veri esse sacerdotes et epi
 scopos q̄ posteriores. **S**i velint preterea
 dicere sicut aliqui dixerūt et scripserūt tem
 pibus istis q̄ vera sacramenta et veri sacer
 dotes et veri epi et verū corpus christi et ve
 rus baptismus cū similib; non sint in hac
 parte obedientie vel in illa.

Cōsideratio. XIII

Aseribilis est vicarius sp̄sus ec
 clie. p̄ ipsam eccliam. aut genera
 le conciliū quo ad executōem licē
 tam eorū omnīū que potestātē ordinis re
 spiciūt. id est q̄ non licite talia ager. Data
 quippe est papalis potestas ipsi ecclie. et
 sua est. sicut est ipsi pape. q̄nis alio et alio
 modo. **S**ua est in quā et pape. ad edifica
 tionem ecclie. nō ad destructōnem. **Po**
 test ergo vsus talis potestatis tolli. vel su
 spendi p̄ eccliam ab eo qui vellet vti mani
 feste in perditōem ecclie. aut membrorū
 suorum tali dignitate. vnde et si potestas
 ordinis sit immediate a deo. sit etiā inde
 lebilis. tamē vsus ipsius multū dependet
 ab ecclia et a rectorib; suis qui vices eius
 exequūtur. **E**t hic fundabilis est possi
 bilitas subtractōis vel suspēnsionis obedi
 entie ab aliquo in papā rite electo. Nam q̄
 obedientia tali prestet est preceptum affir
 matiuū. quod nō obligat pro semper. nec
 in p̄ncipem ecclie. **S**i viderit ergo ecclie
 q̄ prestare nūc obedientiā pape in am
 ministratōne ordinum. sacramentorū et si
 miliū fieret ecclie perniciosus/ et pape in
 instrumētum malicie. cur nō suspendere
 potest huiusmōi obedientiā. quousq; nul
 lum in obediēdo cadat periculum? **D**ec
 autem subtractio obedientie magis ad
 huc fundabilis est in his que sunt tempo
 ralis administratōnis. **S**ed vtrum
 hec obediētie subtractio vel suspēnsio vale
 at p̄ aliū q̄ per eccliam vel generale conciliū
Forte videretur respondendū negatiue. p̄
 sc̄tum si fiat sermo de subtractōe generali

De auferibilitate pape

et autoritativa. et que ligat omnes de ecclesia in hoc stare. Secus est de subtractio-
ne particulari. quo ad hos vel illos. que non
feruntur autoritative. sed vel doctrinaliter et in-
sinuatiue. vel necessitatis quadam inductio-
ne. **I**nbebit (Exempli gratia) summus
pontifex coram theologis expertis que fide-
les credant spiritum sanctum non procedere a pa-
tre et filio. dicimus que theologorum erit do-
ctrinaliter resistere. et dicere que sibi non obe-
diatur. **I**nbebit alter summus pontifex que
vastetur regnum francie igne et gladio. dici-
mus que regis erit resistere et iubere que ei non
obediatur sed resistatur. hoc enim fas est age-
re cuiusque in quem illicitum vellet inferre
etiam verum papam. **N**on est par inbebit
ipse idem que unio ad pacem ecclesie. non quera-
tur vijs conuenientibus. et congruis. aut etiam
per eum iuratis aut que ecclesia nequaquam con-
gregetur ne forte ipsum eiciat. **D**icimus que om-
nium catholicorum erit resistere et non obedire.
Qui sit aliquis que totam presidentiam su-
am. et papalem dignitatem. conuertere velit in
instrumentum nequicie. et destructionis ali-
cuius partis ecclesie in temporalibus vel spiri-
tualibus. nec pateat sufficiens remedium aliud
nisi subducendo se ab obedientia talis po-
testatis seuietis. et seipsa abutentis. et hoc
ad tempus. vel quousque ecclesia vel concilium
prouiderit. hoc fas erit. dum tamen illud age-
re pia quedam impellat necessitas. non libi-
do. seu cupiditas assumendi improbe vela-
men malicie libertatis. **F**atemur enim duo
illa nullo modo debere fieri. nisi manifes-
tis causis urgentibus. ne in toto corpore eccle-
siae deterior et generalior scissura fiat. et
inducatur. dum particularia membra consue-
scunt non obedire. **S**icut notat aristoteles
in politicis pessimum esse consuescere non
obedire principi siue regi. Quantomagis
erronea et dananda est assertio. que licet uni-
cuique subditorum. mox ut aliquis est tyrannus.
ipsum vijs omnibus fraudulentijs et dolosis si-
ne quavis autoritate vel declaratioe iudi-
ciaria. morti tradere. presertim si addat hec
assertio que tyrannus ille omnino est qui non pre-
est ad utilitatem subditorum sed de hac re ali-
bi. de qua viderint assertores.

Consideratio xv.

Auferibilis est vicarius spiritus ecclesie per ecclesiam. aut generale concilium perpetuo vel ad tempus. quoad

ea omnia que sunt iurisdictionis. Satis in-
directe. deductio consideratio istius pa-
ter ex precedenti. Nam possunt ab aliquo ri-
te in papa electo tolli tam de iure quam de fa-
cto subditi in quos debet iurisdictionem
exercere ita per indirectum iurisdictionem non sub-
sistet. **U**trum vero directe et absolute pos-
sit omnis potestas iurisdictionis a papa
rite electo remoueri. possit esse duplex ima-
ginatio. quo ad aliquas iurisdictiones qua-
lis est iurisdictione respiciens sacramentales
absolutem. que alterius est rationis quam alie
respicientes forum exterius. Hanc enim iurisdic-
tionem habet confessor pape super ipsum.
cui tamen non posset comunicari iurisdic-
tio in foro exteriori supra papam. ut que
posset excommunicare. Hanc in super iurisdic-
tionem habet in casu necessitatis omnis sa-
cerdos apud peccatorem sibi volentem confi-
teri. **D**iceret ergo aliqui de hac spiri-
tuali iurisdictione sicut de potestate ordinis.
que licet in auferibilis sit in se et in sua essen-
tia. tamen est super usus impedibilis modis
tactis. Sicut etiam impediuntur scismatici
et heretici prescisi ab ecclesia ne quisque eis nisi
in casu necessitatis debeat confiteri.
Dicerent alij que talis iurisdictione non sola
impeditur in suo usu sed etiam tollitur mi-
nisterio ecclesie. et prelati superioris dum degra-
dat hereticus aliquis prelatus. vel sacerdos
hoc quia descendit de tollere ab illo
sacerdote potestatem diuinitus sibi collatam
per ministerium talis. tanquam per causam si-
ne qua non sicut imaginant doctores mul-
ti de potentia collata sacramentis respectu
gratie quam figurat. non enim attingit illa vir-
tus actiua sacramentorum substantiam gra-
tie. sed tamen sunt causa sine qua non talis
gratia nequaquam crearetur. Sicut preterea
dicimus de infusione anime in embryone
dispositum. Et magis ad propositum de
recessu anime a corpore per inductionem
discoueniens qualitatum. presertim si ima-
ginemur que anima sicut creabatur prius.
ita nunc annihilaret consequenter ad has
dispositiones vel ad alias. **U**el exemplis
ficemus de annihilatione gratie per pec-
catum mortale. **A**duertamus tamen
in hac materia que oportet nos concedere
consequenter ad premissa et ad factum ce-
lestini qui cessit papatum. que papatus non
dicat ordinem super sacerdotium. vel epi-
scopatium. **Q**ui insuper non dicat iurisdictiones

inabdicabilem humana voluntate supra episcopatum. Alioquin tunc temporis remanerent duo habentes papalem dignitatem. aut talem que fuisset superior ad episcopalem vel archiepiscopalem. **O**porteret ut videtur consequenter dicere quod mortuo vel cedente bonifacio qui in locum celestini successit. ipse celestinus potuerat assumi in papatum sine noua alicuius ordinis vel potestatis iuridice essentialis et inabdicabilis collatione. quem admodum dicimus de episcopali dignitate in his qui fuerunt degradati vel deiectioni. qui iterum possunt restitui nulla consecratione noua facta. **D**e autem consideratione proficiunt studiosis ad cognoscendum magis et magis quid dicat vel impoitet et quod non papalis dignitas. et qualiter potest exercere iudicium ecclesie circa papam. **H**ortetur Bonaventura in distinctione. xxv. quarti ubi dicit si episcopatus sit ordo supra sacerdotium et ponit quod neque episcopatus neque papatus dicitur nisi plenitudinem aliquam. vel dignitatem in ordine. et ordinem nouum nullum addit.

Consideratio. XVI

Atribuitur est vicarius sponsum ecclesie per ecclesiam aut generale concilium ut dictum est et dum hoc enunciat probabile est quod magis fiat destitutio et iuridice. quam solam declaratiue seu dictatiue seu consiliatiue. **F**uerunt due opinioniones ut alias tangebatur de destitutioue pape. **A**na ponit quod papa dum labitur in heresim. iam damnatus est. et eo facto per deum depositus. et perdidit iure diuino papalem dignitatem siue hec heresim sit secreta ut ampliat aliqui. siue sit manifesta. ut placent alijs loqui restrictius. **C**redunt alij quod nullus rite in papam electus redditur per aliquod crimen. eo facto depositus licet bene sit deponendus. et manet talis rite electus semper papa. usque ad sententiam depositiōis latam contra eum. per ecclesiam vel generale concilium. aut nisi cesserit sponte sua. quem admodum in alijs episcopatus dignitatibus minoribus dicunt esse certum. **I**ta quod resolutio finalis huius opinionionis. quam nunc dicimus probabilem. stat in hoc quod sicut nullus efficitur papa lege stante et nisi fieret noua reuelatio vel miraculosa institutio. nullus inquam talis rite efficitur papa. nisi per legitimam electionem dominorum cardinalium. aut aliorum quibus hec potestas col-

lata fuerit per ecclesiam. aut per generale concilium. sic nullus talis rite electus desinit esse papa. nisi per destitutiōem legitimam factam ab ecclesia. vel concilio. vel alijs quibus voluerit conferre ecclesia vel concilium huiusmodi potestatem. qualis nondum collata esse reperitur. **P**robabilitas huius opinionionis fundata est. alias in alio opusculo. **E**t nunc breuiter repetamus dicentes aliquid. **P**rimo quod status hierarchicus in ecclesia debet esse certus et constans. **D**a operosum. **I**am ecclesia non fuisset sufficienter instituta. quia subditi remanerent semper expositi discrimini peccati mortalis. inobediendo vel non obediendo suis superioribus. cum non possent eis consistere sufficienter. quando superiores ius perdidissent in presidendo. vel ipsum retinerent. **A**c proinde dicimus consequenter quod titulus Ecclesiastice dignitatis vel auctoritatis. non est fundatus in sola sanctitate. quem admodum dixerunt heretici qui nominabantur pauperes de lugduno. et alij similes. sicut deducit Bonaventura in distinctione. xxv. quarti. **A**lioquin nihil esset certum in actibus hierarchicis. **S**icut nemo scit an odio vel amore dignus sit. **E**t eadem radice pateat quod per prescientiam vel reprobationem eternam. non datur vel auferretur prescise titulus ecclesiastice dignitatis. **N**am Judas prescitus fuit apostolus. et multi predestinati carerent tali dignitate. **S**equitur amplius quod titulus ecclesiastice dignitatis non est fundatus in donis gratuitis latentibus in anima. quia de illis consistere non potest subditis. nisi forte per reuelationem. et presertim si sint dona que statim habita statim perdi possunt. quod dicitur propter caracteres indeliberes. postquam semel habitum sunt. et de quibus presuppofita fide. potest haberi sufficiens certitudo. dum aliquis rite suscipit sacramenta imprimetia tales caracteres. **A**ddamur **R**ursus quod sicut iniustus homo sine charitate et in peccato mortali potest iuste dominari temporaliter. et esse rex vel princeps iusto titulo. **S**ic etiam potest esse episcopus vel sacerdos. **E**t hoc sequitur ex prioribus contra imaginatiōem aliquorum nostris temporibus in anglia. et alibi. qui posuerunt omnem dominium et omnem dignitatem fundari in iusticia charitatis et sine ea nihil potest esse iustum neque iuste fieri neque possideri. quod vtius repugnat assertionibus

De auferibilitate pape

sacre scripture in locis plurimis/in quibus
idolatrie et pessimi homines et reprobi ap-
pellant reges. ut Saul et Achaz. Unde
et ipse docuit quod pharisaeis et reprobis dare-
tur obedientia in doctrina eorum. dum ait.
Supra cathedram moysi sederunt scribe et
pharisaei/que dicunt facite etc. Dicam^{us} con-
sequenter quod dignitates ecclesiasticae non fun-
dantur in fide interiori/neque in spe sancta. ne-
que in caritate. patet ex eisdem fundamentis.
Ac proinde sequitur ulterius quod deficiente
fide in aliquo prelato. non est consequens ut mor-
penderit pastoralem dignitatem quia nec fi-
des est necessarium eius fundamentum. Pa-
ter amplius quod canones sacre scripture. ac
summorum pontificum dicentes hereticos esse
vitandos tanquam ethnicos et anathematiza-
tos. vix dicunt dum constat eos tales esse. et
maxime per sententiam iudicariam. aut propria
confessione. aut facti eundem. Nihilominus
quod tales sint eo facto depositi a dignitatibus
et quod eas perdiderint sine destitute non habet
ex eisdem canonibus. Aut si alii canones vi-
deant hoc sonare de notoriis et manifestis
hereticis/ qui sunt eo facto depositi intelli-
gi possent quod contra tales non requiritur processus
iudicialis. ordinatur ad degradandum eos per
sententiam diffinitivam. sicut in occultis et non
confessatis oporteret. Dicam^{us} ergo conclu-
dentes probabiliter. quod sicut humana electio dat
ius et titulum ad papalem dignitatem si homo
sit capax huiusmodi electionis. atque dignitatis. et si
sit viator baptisatus/ sit per humanam desti-
tutionem perdit illam presidentiam non aliter.
eo invito. siue sit hereticus siue sit scisma-
ticus. Et dum opponitur quod hereticus non
potest esse membrum ecclesie/ quanto minus potest
esse caput eius. vel vicarius suus. aut sponsus
multa in hanc sententiam. Respondetur quod
hec ratio vel similis si bene perpendatur/ om-
nino fuit illa que fundavit omnes errores de quibus
prerogatum est. quod solus iustus iuste defini-
tur. vel est sacerdos vel presbiter. et ita de simi-
libus. Notemus ergo sine processu lon-
giori/ quod multe sunt conexiones membrorum
in corpore mystico ecclesie sicut diverse sunt
in eodem corpore unitates. Una est enim
unitas caritatis. Et ita soli habentes cari-
tatem dicuntur vere membra ecclesie. Alii quam-
tumcumque fideles. sunt vel ut precisa velut
arida. et emortua membra imo sunt per di-
tores domini sui. nec de familia eius. hoc
modo dici possunt. nec sunt digni pane/

quo vescunt. **C** Alia est unitas in donis
nature. sicut omnes homines/ connectuntur
in intellectu et in ratione. Alia est unitas
in simili participatione sacramentorum. et pre-
sertim in unitate baptismatis in quo character
imprimatur in qua unitate connectuntur om-
nes qui baptismate rite suscepti. etiam ubi
fidem actuali. vel habituali. perdidissent.
Et hec unitas videtur absolute sufficere ad hoc
quod aliquis rite in papa electus/ maneat ca-
put ecclesie quousque fuerit per sententiam dif-
finitivam depositus. **N**olo tamen proprie-
rea dicere quod semper sit obediendum tali here-
tico/ vel non sibi resistendum aut quod sit appel-
latio papalis dignitatis honoranda. Quo-
nia in casu sicut iam tactum est posset papa
verus manens papa licite etiam ligari. vel in
carcerari. vel in mare demergi quanto ma-
gis posset obedientiam sibi. vel reuerentialis
nominatio denegari.

Consideratio. XVII

Auferibilis non est vicarius sponsus
ecclesie. rite prius electus. quin pos-
set creare veros sacerdotes/ et epi-
scopos. et alia facere que ordinem suum respi-
ciunt in tali plenitudine receptum. absque hoc
quod iterari debeant ea que fecisset/ quod valida
sunt iure diuino. quibus peccabit ipse cum
principibus suis si hoc attemptauerit. **C**on-
similiter ea que iurisdictionem puram respiciunt. illa
possunt dici valida que egerit talis quod di-
tolerat ab ecclesia. et hoc iure seu approba-
tione totius ecclesie. vel precedentium pontificum.
et conciliorum generalium institutione. preterea ni-
si aliunde ex culpa subditorum talia reddita
fuerint inuvalida. quod participant in crimine.
Rursum hec consideratio multis dubita-
tionibus que potuerunt oriri/ durante hoc
pestifero scismate. tam in collationibus ordi-
num. quam in dependentibus et collationibus
beneficiorum et similibus. ubi facilius se et pe-
dit opinio quam probabili modo possumus
in precedenti consideratione circa obiecta. **S**ul-
tum perdest in super eadem consideratio ad ce-
leriores et expeditiores terminandum scisma-
tis. per viam cessionis. omnia qualibet dis-
cussione facienda.

Considera. XVIII.

Auferibilis est vicarius sponsus ec-
clesie tanquam hereticus aut scismaticus
etiam ubi in casu. ipse non est veraciter

z mentaliter talis. ¶ Assignem⁹ summari
casus aliquos circa personas alias. qui si
milit possunt in papā cadere. Duos inue-
nim⁹ in iuribus expressos. ¶ Un⁹ est dū ali-
quis sustinet excommunicatiōem vltra an-
nū. z citatur sup materia fidei. nec respon-
det. ¶ Alius dū citat⁹ corā iudice renuit
prestare iuramentū. Talis a liq̄s poterit
manere semp verus fidelis atq̄ ipse tanq̄
hereticus iur⁹ p̄sumptiōe dānabit. ¶ Ter-
tius assignatur casus si timore mortis vel
alia passione mot⁹ q̄s vocali negat ea que
sunt fidei. nec possit aut velit sufficiēter se
purgare. ¶ Quartus casus vbi p̄ act⁹ he-
reticales. aut idolatricos. habebit p̄sum-
ptio vehemēs cōtra aliquē. z talis nec pos-
terit aut velit sufficiēter se purgare. Dicū-
tur autē actus hereticos vel idolatrici. q̄
sunt cōtrarij vel oppositi actib⁹. quib⁹ so-
let fieri p̄fessio fidei. z religionis xp̄ianē. z
cultus diuini. sicut est genuflexio corā sa-
cramento altaris. z ingressus tēpli. z simi-
lia. Et in hoc multū valet vsus hoīm. sicut ta-
lia signa. vel talia accipientū. Unde si q̄s
exhibet talia in honorem machometi. vel
idolorū. aut si oppositis factis detestaret⁹
sacramentū altaris. z templū dei. z sacras
imagines. z similia faceret. haberi debet
de heresi z idolatria suspectus. z hoc vlt⁹
bemeret vel grauiter. vel leu⁹. s̄m q̄ plu-
res cause suspitiōem aggrauātes z paucio-
res releuantēs cōcurrerēt. Et hic esset lon-
gus sermo de modo accusatiōnis taliū co-
ram iudicatore. q̄n scz z q̄n nō veniūt iudi-
cialiter in materia fidei vel idolatrie. p̄tra-
ctādi. ¶ Casus quint⁹ inuenit. vbi quis
per falsos testes accusat. atq̄ cōuincit sus-
p̄sus relapsus in hereses iam dānatas. Ille
plane dānabit. z iuste dānabit p̄ ecclesiaz
que nō iudicat de occultis. sed de allegatis
et probatis p̄ sententiā. ¶ Sextus casus in-
cidens cū quarto. vbi quis etiā leu⁹ suspi-
tiōne notatus de fide. vocat⁹ fuerit ad iudi-
ciū. z venire neglexerit. seu cōtēpserit. aut
forte nō potuerit. de qua tñ impotentia si-
dem facere nō valebit. Cum enī summus
pōtēstas iuxta probata prius. possit tā do-
ctrinalit⁹. q̄ iudicialit⁹ denūciari deferti. et
accusari corā cōcilio generali in materia
fidei. z cultus diuini. nō repugnat casus
istos z similes in ipso posse repiri. qui cir-
cūdatus est infirmitate sicut dicit apls
Experientie voce loquens.

Cōsideratio. XIX. ¶

¶ Describibilis est vicari⁹ sponsus ec-
clesie. p̄ ecclesiaz etiā sine culpa sua.
¶ Quis nō sine causa. ¶ Tangam⁹
similr casus aliq̄s. Vbi corā tota ecclesia
vel concilio generali pponeret. z probaret
per testes q̄ papa q̄ forte est detēns inter-
saracenos iā obijt. z cū ecclesia iā nō pos-
sit cōmode diu⁹ remanere sine papa. vbi
detur oino q̄ in hoc casu conciliū poterit
creare nouū papā z cū nō possint esse duo
simul. videt⁹ q̄ prim⁹ erit destituit⁹ p̄ conci-
liū. Posset etiā destitui. vbi cōstaret de vi-
ta. si de eo ablata esset spes ois redeūdi.
¶ Alter casus est vbi q̄s rite elect⁹ in papam
efficeret adeo inutilis. p̄pter in dīspōsitiōz
corpalem. ac p̄pter carentiā perpetuā vsus
rōis. q̄ per cōciliū iam p̄ eū cōgregatū dū
sane mentis erat. expediret aliter p̄videri
de summo pōtēstas. ¶ Alter casus est vbi
post electiōem canonicā alicui⁹ in papam
p̄ cardinales. ipsi cardinales oēs morirēt
prius q̄ possent electōz suā canonicā pub-
licare. cōstat q̄ ecclesia nō tenet hūc recipe-
p̄ papā. z ita posset ad electiōem alter⁹ p̄ce-
dere. ¶ Alter casus similis stat cū priorū
vbi nullo mō cardinales etiā viuentes
possent facere fidē sufficientē de electiōne
canonica facta circa vñū. q̄lis casus videt⁹
eēt fuisse in scismate p̄nti si bñ p̄pēdat. Et
iō circūstātia ei⁹ multū iustificat p̄cessus
habitos p̄tra illos. p̄tendētes z aduersus
cardiales. ¶ Alter casus p̄pter cōm errozē
aut estimatiōem subditorū. aut ipsoz ma-
liciā generalē de q̄b nō est p̄sumēdū q̄ vñ
q̄s debeat obediētā prestare tali. q̄ fuit in
papā rite elect⁹. tñ alteri nouiter eligendo
pari sunt. vt forte si greci vellēt ad vñitatē
eccle redire. dū mō tollerēt papa iā existēs
z nou⁹ rite canonicē crearet. ¶ Cōfirmat h⁹
imaginatio casus illi⁹ iuxta positiōem in-
nocētij z alioz iuristarum. q̄ dicūt hoīm
expsse p̄fessum in religione. posse vxorem
ducere pro saluatōe magne gentis aut ad
fidem conuersiōe. Cur nō similiter p̄ ali⁹
quo tanto bono posset rite electus. p̄ eccle-
siā aut conciliū generale destitui bono ze-
lo. et integra charitate. ¶ Casus alter
sextus esset vbi per iuramentum et votū
aliquis in Papam rite electus. seipsum
ad cessionem obligasset. sed differret hoc
adimplere. In scandalum populorum.

De auferibilitate pape

putantium ex tali facto pape/ q/ neq/ iura
mētis suis obligant/ neq/ votis/ q/ lem ca
sum habere videmur in manib/ **D**eni
q/ si casus notati in hac r/ precedētī cōsi
deratōe. vix aut nunq/ visi fuerint/ nib/ lo
min/ expediēs est tāgere ad inq/ sitōem so
lidiorē veritatis r/ ad cōfutatōem illoz. q/
in iuribus suis scriptis oīa particula tim
et sufficiēter arbitrantur esse decisa.

Consideratio. XX.

Auferibilis non est vsq/ ad cōsum
mationē seculi vicari/ sponisus ec
clesie/ q/ aliquis cert/ r/ vnic/ pre
ficiat/ r/ hoc lege stante/ r/ p/ supposita mun
di duratōne lōgissīma **D**etur oppositū
tunc ecclia maneret impfecta vsq/ ad con
summatōz seculi/ nec suoꝝ gauderet inre
gritate mēbroꝝ/ r/ p/ fertim mēbz/ p/ cipia
lis. **Q**uo circa cōcludam/ sub q/ drupli
ci corollario morali cōformiter ad p/ dicta
r/ ad alias cōsideratōes alibi notatas su
p/ eadē materia **E**t dicam/ p/ io q/ hi re
pugnāt ordinatōi xpī/ r/ spiritui scō rebel
les sunt/ qui p/ nōtis scismatis terminatōm
impediūt modis talib/ quos sciūt aut sci
re debēt/ ad pacē protin/ reducendā/ eē v/
inutiles vel nocuos vt si querat fieri pap
p/ reductōem vni/ obediētie ad alterā. v/ p/
vim armatā vel p/ dispositōem iuris. q/ nō
sunt pbabilr/ r/ salubriter expectanda **N**ec
sufficit dicere. habem/ papā xpī. sufficit
vt credam/ in eu/ nam talis vniō ad xpī
r/ si sit necessaria/ nō tñ vsq/ q/ sufficit/ vt
in ea stemus nō pcurando q/ntū in nobis
est vniōne alterā ad vniū vicariū suū in ter
ris/ de quo cōstat ecclie **A**ddim/ cōse
quēter pro scōo corollario/ q/ hi fallunt r/
fallūtur/ qui p/ pter affectōem qualēcunq/
cōmodi/ vel honoris/ vel amicitie circa al
terū contēdentū/ tenderēt ipedire suā ces
sionē/ pro impletōe iuramentoꝝ r/ votoꝝ
suoꝝ/ r/ pacis datōe/ si nollent suā deiectō
nē/ vbi hoc agere renuerēt/ imo p/ sus q/ nō
to magis aliq/ fuerit amic/ r/ tanto ampli
d/ hoc querere vt eoꝝ spūs salu/ fiat/ et vt
pateat oībz q/ nō zelo malo zelati sunt eos
aliqu/ sed zelo charitatis. licet forte vel er
ror. vel deceptio in iudicio p/ ticulariū agē
doꝝ/ interuenire potuerit. **D**icam/ p/ re
rea p/ tertio corollario q/ hi nutu dei r/ spi
ritu sancti/ (sicut credendū est) inspiratiōe
tracti fuerūt. q/ ad cōuocatōem sacri concii

lij p/ is celebrādi dederūt operā r/ p/ mpti
tudine prestiterūt/ prestant r/ prestabunt
Ille orando. ille exhortando. hic p/ regens
do. ille compendo. r/ ita de singulis **I**mpe
ditores si q/ essent numerādi sunt inter il
los de quib/ nūc tetigim/ . qui rei sunt de
trimentoꝝ omniū tam tempaliū q/ spiri
tualiū. ex hoc scismate horredo nascētiuz
qualia vix suffecerit tractat/ grādis vel sū
mati enarrare. **N**ā quō patus esset audire
ecclia. qui suā congregatiōem vel nollet
damnabiliter. vel dānabilius impediret/
Danc cōuocatōem pro finali scuto sue p/
rectōnis ad deū. quesitū in morte rex frā
cie karolus q/ntus. **A**d hāc esse debet fina
lis resolutio oīm qui de scismate nolūt in
crepari apud deū. immo ad hoc redit neu
tralitas accepta si bene capiat/ **D**icam/
ad extremū p/ quarto corollario q/ hi qui
sacri conciliū pisanū constituerūt. suffi
cientem habeant autoritatē dei i cōcedi duos
cōtēdētes. aut suos cōplices. si noluerit
parere dictatis p/ hoc conciliū. in cessione
facienda realiter. r/ de facto r/ cito r/ alijs re
quisitis poterūtq/ procedere ad electōes
vnius certū vicariū. qui tert/ r/ indubita
tus ab ecclia poterit debere reputari.
Etia vbi nō oēs obedire vellem sic electo.
quod tamē nō est indebite presumendū.
Ecce ergo viginti consideratiōes quo
dā ordine geometrico se sequētes. Que iū
ctis alijs sedecim in quarū qualibet initi
um est vnitatis eccliaistica **A**dditis q/ alijs
q/ntoz dudū tarascone p/ dicitis. reddūtur
xl. consideratiōes. **E**t he qualē possint af
ferre studiosiorib/ cognitōis materiā. sit
eorū iudiciū qui viderit. **P**ostulem/ tā
dem vt in auferibilis spūs. ecclie xpī.
vicariū certū. r/ vnicū nobis instituat. ad
gloriā noīs sui r/ nostrā oīm salutē. prestā
te eodē q/ est benedict/ in secula se. Amen.
Sedecim consideratiōes quarū hic
mentionē fecit. paulo post subsequēnt.
Quatuor alie in sermōe tarascone p/ dicit
cato. q/ incipit Apparuit gratia dei r/ etiā
subiungentur. **6m**

Sententia Magi

stri Johannis de Heron de modo haben
di se tempore scismatis.

Ad tollēdū quorū d/ in p/ nō scis
mate prinaciā in pbitatē q/ nima
specialiter in patria flādrensi. si p/